

Group of States against Corruption
Groupe d'États contre la corruption

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Adoptat: 21 iunie 2024

Publicare: 8 august 2024

Public

GrecoRC4(2024)5-P3

RUNDA A PATRA DE EVALUARE

Prevenirea corupției cu privire la membrii
Parlamentului, judecători și procurori

AL DOILEA RAPORT DE CONFORMITATE

Incluzând

FOLLOW-UP LA RAPORTUL AD-HOC (REGULA 34)

ROMÂNIA

Adoptat de GRECO la cea de-a 97 Reuniune Plenară
(Strasbourg, 17-21 iunie 2024)

R
U
N
D
A

A
P
A
T
R
A

D
E

E
V
A
L
U
A
R
E

I. INTRODUCERE

1. Acest al Doilea Raport de Conformitate care include Raportul de follow-up la Raportul ad-hoc (Regula 34) privind România evaluează măsurile luate de autoritățile din România în vederea implementării recomandărilor formulate în Raportul de evaluare a acestei țări aferent runde a patra de evaluare (a se vedea paragraful 2) cu tema "*Prevenirea corupției cu privire la membrii Parlamentului, judecători și procurori*" și în Raportul ad-hoc (Regula 34) care evaluează aspecte strâns legate de obiectul Raportului de evaluare aferent runde a patra (a se vedea paragraful 5).
2. Raportul de Evaluare aferent runde a patra de evaluare privind România a fost adoptat de GRECO la cea de-a 70-a Reuniune Plenară (4 decembrie 2015) și a fost făcut public în data de 22 ianuarie 2016, după autorizarea de către România ([GrecoEval IVRep\(2015\)4E](#)).
3. Raportul de conformitate privind România ([GrecoRC4\(2017\)24](#)) a fost adoptat de GRECO la cea de-a 78-a Reuniune (8 decembrie 2017) și făcut public în data de 18 ianuarie 2018, după autorizarea de către România. Raportul a concluzionat că numai două din cele 13 recomandări formulate în Raportul de Evaluare aferent runde a patra de evaluare au fost implementate satisfăcător sau tratate într-o manieră satisfăcătoare și patru au fost parțial implementate. Acest nivel foarte scăzut de conformitate a fost considerat „global nesatisfăcător” în sensul Regulii 31, paragraful 8.3 din Regulile de Procedură ale GRECO. GRECO a decis, prin urmare, aplicarea Regulii 32, paragraful 2(i) și a solicitat delegației României informații suplimentare.
4. Raportul Interimar de Conformitate a fost adoptat de GRECO la cea de-a 83-a reuniune (21 iunie 2019) și făcut public în data de 9 iulie 2019, după autorizarea de către România. Nivelul de conformitate a rămas „global nesatisfăcător”, autorităților române fiindu-le solicitată transmiterea de informații suplimentare.
5. GRECO a decis în cadrul celei de-a 78-a Reuniuni Plenare (4-8 decembrie 2017) aplicarea procedurii ad-hoc reglementată de Regula 34¹ cu privire la România ca urmare a reformelor din România, din anul 2017, care au afectat în mod critic sistemul de justiție penală (inclusiv statutul judecătorilor și procurorilor). GRECO a adoptat în cadrul celei de-a 79-a Reuniuni Plenare (19-23 martie 2018) Raportul ad-hoc conform Regulii 34, care evaluează aspecte strâns legate de obiectul Raportului de evaluare aferent Runde a patra. Raportul de Follow-up la Raportul ad-hoc a fost adoptat de GRECO în cadrul celei de-a 83-a Reuniuni Plenare (17-21 iunie 2019) și a fost făcut public la data de 9 iulie 2019, după autorizarea de către România. GRECO a decis finalizarea procedurii ad-hoc și continuarea evaluării conformității României cu privire la recomandările pendinte din Raportul ad-hoc conform Regulii 34, în cadrul Procedurii de conformitate aferente runde a patra de evaluare aflată în desfășurare.
6. Cel de-Doilea Raport Interimar de Conformitate incluzând Follow-up la Raportul ad-hoc (Regula 34), a fost adoptat de GRECO la cea de-a 87-a Reuniune Plenară (25 martie 2021) și făcut public în data de 5 mai 2021. Nivelul de conformitate a rămas „global nesatisfăcător”, autorităților române fiindu-le solicitată transmiterea de informații suplimentare.
7. În cel de-al Treilea Raport Interimar de Conformitate care include Raportul de follow-up la Raportul ad-hoc (Regula 34) privind România, adoptat de GRECO la cea de-a 92-a Reuniune Plenară (2 decembrie 2022) și făcut public în data de 25 ianuarie 2023, GRECO a concluzionat că șapte din cele 13 recomandări din Raportul de

¹ Regula 34 din Regulile de Procedură ale GRECO prevede desfășurarea unei proceduri ad-hoc în circumstanțe excepționale, precum cazul în care GRECO primește informații de încredere referitoare la reforme instituționale, inițiative legislative sau modificări procedurale care pot conduce la încălcări grave ale standardelor anticorupție ale Consiliului European.

evaluare aferent rundeii a patra și trei din cele cinci recomandări din Raportul de follow-up la Raportul ad-hoc (Regula 34) privind România au fost implementate satisfăcător sau tratate într-o manieră satisfăcătoare de România. GRECO a concluzionat că nivelul de conformitate cu recomandările nu mai era „global nesatisfăcător” și a solicitat șefului delegației României să transmită un raport cu privire la măsurile luate pentru implementarea recomandărilor pendinte. Acel raport, transmis la data de 29 decembrie 2023, constituie baza acestui raport.

- GRECO a selectat Danemarca (pentru adunările parlamentare) și Turcia (pentru instituțiile judiciare) în vederea desemnării raportorilor pentru procedura de conformitate. Raportorii desemnați au fost domnul Jonathan GASSELHOLM din partea Danemarcei și domnul Furkan USTAOĞLU din partea Turciei. Aceștia au fost sprijiniți de Secretariatul GRECO în elaborarea prezentului Raport.

II. **ANALIZĂ**

- GRECO a formulat treisprezece recomandări privind România în Raportul de Evaluare și cinci recomandări în Raportul ad-hoc (Regula 34). În cel de-al Treilea Raport Interimar de Conformitate incluzând Follow-up la Raportul ad-hoc (Regula 34), GRECO a concluzionat că recomandările ii, v, vii, viii, x, xi și xii, precum și recomandarea i, ii și iv din Raportul adoptat conform Regulii 34 au fost implementate satisfăcător sau tratate într-o manieră satisfăcătoare. Conformitatea cu recomandările rămase este analizată mai jos.

Prevenirea corupției cu privire la membrii Parlamentului

Recomandarea i

- GRECO a recomandat îmbunătățirea transparenței procesului legislativ (i) prin dezvoltarea în continuare a regulilor privind dezbaterile, consultările și audierile publice, incluzând criterii pentru un număr limitat de circumstanțe în care să fie ținute ședințe secrete și asigurarea implementării acestora în practică; (ii) prin evaluarea practicii existente și revizuirea în consecință a regulilor pentru a asigura publicitatea în timp util a proiectelor legislative, amendamentelor la aceste proiecte, precum și a agendelor și rezultatelor ședințelor comisiilor, și pentru a asigura termene adecvate pentru depunerea amendamentelor și (iii) prin luarea măsurilor corespunzătoare pentru ca procedura de urgență să fie aplicată cu titlu de excepție într-un număr limitat de circumstanțe.*
- GRECO reamintește că, în cel de-al Treilea Raport *Interimar* de Conformitate incluzând Follow-up la Raportul ad-hoc (Regula 34), această recomandare a fost parțial implementată. Pentru partea (i) a acestei recomandări, au fost introduse modificări în Regulamentul Senatului ca urmare a pandemiei de Covid-19, care au abordat parțial problema unei lipse de reguli adecvate care să permită dezbateri, consultări sau audieri publice, dar doar în ceea ce privea Senatul. Nu existau în continuare criterii/reguli clare pentru un număr limitat de circumstanțe în care ședințele pot fi ținute *în secret* cu privire la ambele camere. Pentru partea (ii) a recomandării, digitalizarea procesului legislativ a marcat un notabil pas înainte, dar nu a implementat nici măcar parțial această parte a recomandării. Pentru partea (iii) a recomandării, nu au existat evoluții.
- Autoritățile nu au raportat informații noi pentru această recomandare, în afara informațiilor deja transmise pentru raportul de conformitate anterior.
- În absența oricăror noi evoluții raportate, GRECO concluzionează că recomandarea i rămâne parțial implementată.

Recomandarea iii

14. *GRECO a recomandat adoptarea de măsuri pentru i) a clarifica implicațiile pentru membrii Parlamentului ale prevederilor existente în materia conflictelor de interese indiferent dacă un astfel de conflict poate fi pus în lumină și de către declarațiile de avere și de interese și ii) a extinde definiția dincolo de interesele financiare personale și iii) a introduce o cerință de dezvăluire ad-hoc atunci când un conflict între anumite interese private ale unui membru al Parlamentului poate apărea în raport cu o chestiune aflată în lucru în procedurile parlamentare – în plen sau în comisii – sau în altă activitate legată de mandatul acestuia.*
15. GRECO reamintește că această recomandare a rămas neimplementată în raportul anterior de conformitate. S-a reținut că aspecte ale recomandării ar putea fi tratate prin Strategia Națională Anticorupție 2021-2025 în cadrul obiectivului specific nr. 5.2 (asigurarea integrității în exercitarea funcțiilor publice), cu toate acestea nicio măsură concretă nu a fost luată încă.
16. Autoritățile nu au raportat informații noi pentru această recomandare.
17. În absența raportării oricăror evoluții, GRECO concluzionează că recomandarea iii rămâne neimplementată.

Recomandarea iv

18. *GRECO a recomandat stabilirea unui set robust de restricții cu privire la cadouri, ospitalitate, favoruri și alte beneficii pentru parlamentari și asigurarea că un astfel de sistem este înțeles și aplicat în mod corespunzător.*
19. GRECO reamintește că această recomandare a rămas neimplementată în raportul anterior de conformitate, deoarece nicio informație nouă nu a fost transmisă.
20. Autoritățile nu au raportat informații noi în acest context.
21. În absența raportării oricăror evoluții, GRECO concluzionează că recomandarea iv rămâne neimplementată.

Recomandarea vi

22. *GRECO a recomandat introducerea de reguli privind modul în care membrii Parlamentului să interacționeze cu lobby-iști și alți terți care urmăresc să influențeze procesul legislativ.*
23. GRECO reamintește că această recomandare a rămas neimplementată în raportul anterior de conformitate. S-a reținut că anumite aspecte ale recomandării ar putea fi tratate prin Strategia Națională Anticorupție 2021-2025 în cadrul obiectivului specific nr. 3.2 (extinderea Registrului Unic de Transparență a Intereselor (RUTI) pentru a include Membrii Parlamentului), cu toate acestea nicio măsură concretă nu a fost luată încă.
24. Autoritățile nu au raportat informații noi.
25. În absența raportării oricăror evoluții, GRECO concluzionează că recomandarea vi rămâne neimplementată.

Recomandarea ix

26. GRECO a recomandat ca autoritățile parlamentare să înființeze pentru membrii săi i) un sistem de consiliere prin care parlamentarii să poată solicita sfaturi în materie de integritate și ii) să ofere formare specializată și regulată cu privire la implicațiile normelor existente și a celor care vor fi adoptate în materia prezervării integrității parlamentarilor, inclusiv viitorul Cod de conduită.
27. GRECO reamintește că această recomandare a rămas neimplementată în Raportul de Conformitate anterior, deoarece nicio informație nouă nu a fost transmisă.
28. Autoritățile nu au raportat informații noi.
29. În absența raportării oricăror evoluții, GRECO concluzionează că recomandarea ix rămâne neimplementată.

Prevenirea corupției cu privire la judecători și procurori

Recomandarea xiii

30. GRECO a recomandat ca procedura pentru numirea în și revocarea din funcțiile cele mai înalte din parchet, cu excepția Procurorului General, prevăzută de art. 54 din Legea nr. 303/2004, să includă un proces care să fie atât transparent cât și bazat pe criterii obiective, iar Consiliului Superior al Magistraturii să i se dea un rol mai important în această procedură.
31. GRECO reamintește că această recomandare a fost parțial implementată în raportul anterior de conformitate. GRECO a reținut că procedura de numire a fost făcută mai transparentă și au fost stabilite criteriile pentru numirea și revocarea procurorilor în/din funcțiile cele mai înalte din parchet. Cu toate acestea, rămânea de văzut dacă Consiliul Superior al Magistraturii (în continuare: CSM) primise un rol mai puternic în practică. Părea că i s-a acordat un simplu rol consultativ cu caracter neobligatoriu pentru propunerea finală a Ministrului Justiției în procedură.
32. Autoritățile au raportat că, referitor la implicarea mai activă a CSM, acesta din urmă este bine reprezentat în cadrul procedurii de numire, în special pe durata interviurilor candidaților. Comisia pentru interviu este formată din Ministrul Justiției, în calitate de președinte al comisiei, precum și doi reprezentanți ai Ministerului Justiției, doi procurori desemnați de către Secția pentru procurori a CSM, un reprezentant al Institutului Național al Magistraturii desemnat de către Consiliul științific al acestuia, un specialist în management, organizare instituțională și comunicare desemnat de Academia de Studii Economice - Facultatea de Management și un psiholog din cadrul CSM ori din cadrul instanțelor sau al parchetelor.
33. Cu privire la transparența în practică a procedurii de numire pentru funcțiile cele mai înalte din parchet, autoritățile raportează că Ministerul Justiției a anunțat, pe pagina sa de internet² la data de 27 decembrie 2022, organizarea unei proceduri de selecție (27 decembrie 2022 până la 27 februarie 2023) pentru următoarele funcții: procuror general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (PICCJ) și procuror-șef al Direcției Naționale Anticorupție (DNA). A publicat de asemenea un anunț cu privire la o procedură de selecție (27 decembrie 2022 până la 1 martie 2023) pentru funcția de procuror-șef al Direcției pentru Investigarea Infracțiunilor de

² <https://www.just.ro/anunt-privind-selectia-procurorilor-in-vederea-formularii-catre-presedintele-romaniei-a-propunerilor-de-numire-pentru-ocuparea-unor-functii-de-conducere-vacante-din-cadrul-parchetelor-respectiv-pr/>
<https://www.just.ro/anunt-privind-selectia-procurorilor-in-vederea-formularii-catre-presedintele-romaniei-a-propunerii-de-numire-pentru-ocuparea-functiei-de-conducere-vacante-de-procuror-sef-al-directiei-de-investigare/>

Criminalitate Organizată și Terorism (DIICOT). Fiecare anunț este însoțit de următoarele informații: calendarul estimativ al procedurii de selecție a procurorilor în vederea formulării propunerii de numire; modul de desfășurare a procedurii de selecție; criteriile de evaluare utilizate în timpul interviului; timpul acordat pentru interviu și rolul și componența comisiei de interviu. Rezultatele procedurii de selecție au fost publicate pe site-ul Ministerului Justiției la data de 27 februarie 2023 și, respectiv, 1 martie 2023. La aceleași date, propunerile motivate de numire ale Ministrului Justiției au fost transmise Secției pentru procurori a CSM, care în răspuns a emis avizele motivate. Interviurile au fost transmise în direct, prin mijloace audio-video, pe site-ul Ministerului Justiției³. Dintre cei trei candidați desemnați pentru funcția de procuror general al PICCJ, procuror-șef DNA și procuror-șef DIICOT, CSM a emis aviz negativ doar pentru ultimul caz. Prima și a doua nominalizare au fost trimise Președintelui României pentru numire. În cazul persoanei propuse ca procuror - șef DIICOT, Ministerul Justiției a organizat un alt interviu, care a vizat totodată aspectele evidențiate în avizul negativ al Secției pentru procurori a CSM⁴. Acest interviu a fost de asemenea transmis în direct, prin mijloace audio-video, pe site-ul Ministerului Justiției⁵. Această nominalizare a fost de asemenea trimisă de Ministrul Justiției către Președintele României pentru numire. Aceeași procedură⁶ a fost aplicată cu privire la următoarele funcții: prim-adjunctul și adjunct al procurorului general al PICCJ⁷, doi adjuncți ai procurorului-șef DNA⁸ și doi adjuncți ai procurorului-șef DIICOT⁹. Interviurile au fost organizate în perioada 7 - 8 iunie 2023, în urma cărora au fost formulate cinci nominalizări pentru șase funcții indicate. Pentru toți cei cinci, Secția pentru procurori a CSM a emis avize pozitive. Ministrul Justiției a transmis apoi Președintelui României cele cinci propuneri, pentru numire.

34. Cu privire la transparența procedurii de *revocare* din funcțiile cele mai înalte din parchet, autoritățile au reiterat procedura reglementată de art. 172, coroborat cu articolele 169 și 170 din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și

³ <https://www.just.ro/interviurile-din-cadrul-procedurii-de-selecție-in-vederea-formularii-catre-presedintele-romaniei-a-propunerii-de-numire-a-procurorului-sef-diicot/>

<https://www.just.ro/interviul-domnului-procuror-marius-ionut-voineag-din-cadrul-procedurii-de-selecție-in-vederea-formularii-catre-presedintele-romaniei-a-propunerii-de-numire-a-procurorului-sef-dna/>

<https://www.just.ro/interviul-domnului-procuror-crin-nicu-bologa-din-cadrul-procedurii-de-selecție-in-vederea-formularii-catre-presedintele-romaniei-a-propunerii-de-numire-a-procurorului-sef-dna/>

<https://www.just.ro/audierile-din-cadrul-selecției-procurorului-in-vederea-efectuării-propunerii-de-numire-pentru-ocuparea-funcției-de-procuror-general-al-parchetului-de-pe-linga-inalta-curte-de-casatie-si-justitie-2/>

<https://www.just.ro/comunicat-de-presa-al-ministerului-justitiei-20-02-2023/>

<https://www.just.ro/comunicat-de-presa-al-ministerului-justitiei-21-02-23/>

<https://www.just.ro/comunicat-de-presa-al-ministerului-justitiei-24-02-2023/>

<https://www.just.ro/comunicat-de-presa-al-ministrului-justitiei-01-03-2023/>

<https://www.just.ro/comunicat-de-presa-al-ministrului-justitiei-27-02-2023/>

<https://www.just.ro/comunicat-de-presa-12-04-2023/>

⁴ <https://www.just.ro/comunicat-de-presa-23-03-2023/>

⁵ <https://www.just.ro/reaudierea-doamnei-procuror-alina-albu-pentru-propunerea-de-numire-in-functia-de-procuror-sef-al-directiei-de-investigare-a-infracțiunilor-de-criminalitate-organizata-si-terorism/>

⁶ <https://www.just.ro/comunicat-de-presa-al-ministrului-justitiei/>

⁷ <https://www.just.ro/interviul-doamnei-procuror-maria-magdalena-militaru-din-cadrul-procedurii-de-selecție-in-vederea-formularii-catre-presedintele-romaniei-a-propunerii-de-numire-a-adjunctului-procurorului-sef-al-piccj/>

<https://www.just.ro/interviul-domnului-procuror-aurel-sebastian-valean-din-cadrul-procedurii-de-selecție-in-vederea-formularii-catre-presedintele-romaniei-a-propunerii-de-numire-a-prim-adjunctului-procurorului-sef-al-picj/>

<https://www.just.ro/interviul-domnului-procuror-nicolae-andrei-solomon-din-cadrul-procedurii-de-selecție-in-vederea-formularii-catre-presedintele-romaniei-a-propunerii-de-numire-a-adjunctului-procurorului-general-al-piccj/>

⁸ <https://www.just.ro/interviul-doamnei-procuror-tatiana-toader-din-cadrul-procedurii-de-selecție-in-vederea-formularii-catre-presedintele-romaniei-a-propunerii-de-numire-a-procurorului-sef-adjunct-dna/>

<https://www.just.ro/interviul-domnului-procuror-silviu-paul-dumitriu-din-cadrul-procedurii-de-selecție-in-vederea-formularii-catre-presedintele-romaniei-a-propunerii-de-numire-a-procurorului-sef-adjunct-dna/>

<https://www.just.ro/interviul-doamnei-procuror-monica-erika-danciu-din-cadrul-procedurii-de-selecție-in-vederea-formularii-catre-presedintele-romaniei-a-propunerii-de-numire-a-procurorului-sef-adjunct-dna/>

⁹ <https://www.just.ro/interviul-doamnei-procuror-claudia-ionela-curelaru-din-cadrul-procedurii-de-selecție-in-vederea-formularii-catre-presedintele-romaniei-a-propunerii-de-numire-a-procurorului-sef-adjunct-diicot/>

procurorilor, oferind cadrul legal care guvernează procedura revocării. Art. 169 stabilește motivele care pot atrage revocarea. Art. 172 alin. (2) coroborat cu art. 170 alin. (1) prevede că Inspekția Judiciară verifică motivele pentru o posibilă revocare prin întocmirea unui raport care este transmis pentru pentru dezbatere către Secția pentru procurori a CSM (Art. 170 alin. (1)-(5)). În practică, de la adoptarea noilor legi privind sistemul judiciar, nu a apărut nici un caz de revocare a procurorilor cu funcții înalte.

35. GRECO ia act și salută aceste informații. Cu progresele înregistrate în implementarea noilor legi privind sistemului judiciar, procedura de numire în funcțiile cele mai înalte din parchet a devenit mai transparentă. În plus, cum a fost deja indicat în raportul anterior, există criterii obiective. Pentru procedura revocării, a fost indicat în raportul anterior că deja există criterii clare. Cu privire la practică, nici un caz de revocare a procurorilor cu funcții înalte nu a apărut de la adoptarea noilor legi privind sistemul judiciar.
36. GRECO reține de asemenea că, în timp ce Ministrul Justiției păstrează un rol decisiv în procedura de numire¹⁰, acest rol este limitat de faptul că deciziile acestuia sunt transmise Președintelui României, care poate refuza motivat alegerea ministrului¹¹. Suplimentar, GRECO ia act de faptul că rolul Ministrului Justiției a fost restrâns în procedura interviului, componența comisiei de interviu asigurând ca ministrul și ceilalți reprezentanți ai Ministerului Justiției să fie în minoritate¹².
37. GRECO reține de asemenea că rolul CSM în procedura de numire a fost consolidat, având acum posibilitatea de a emite aviz negativ cu privire la selecția Ministrului Justiției, generând un nou interviu exclusiv cu candidatul care a primit un aviz negativ¹³. Adicional, avizul CSM pare să fi fost urmat în practică. În plus, GRECO încurajează autoritățile să urmeze noul sistem existent pentru revocarea procurorilor cu funcții înalte, care este în acord cu această recomandare, atunci când se vor confrunta cu un astfel de caz în viitor.
38. GRECO concluzionează că recomandarea xiii a fost tratată într-o manieră satisfăcătoare.

¹⁰ Art. 147 alin. (1) Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor.

¹¹ Art. 148 alin. (4) din Legea nr. 303/2022.

¹² Art. 146 din Legea nr. 303/2022.

¹³ Art. 148 alin. (2) și 146 din Legea nr. 303/2022.

Recomandările formulate în Raportul Ad-hoc adoptat conform Regulii 34 din iunie 2019

Regula 34 Recomandarea iii

39. GRECO a recomandat i) să se asigure că independența parchetului este - în cea mai mare măsură posibilă - garantată prin lege, și ii) să se evalueze impactul modificărilor propuse asupra viitoarei independențe operaționale a procurorilor, astfel încât, dacă este necesar, să fie adoptate garanții suplimentare pentru a proteja împotriva intervențiilor.
40. GRECO reamintește că această recomandare a fost parțial implementată în raportul anterior de conformitate. Evoluțiile legislative au vizat asigurarea prin lege a unei independențe mai mari pentru procurori și operațiunile lor, așa cum prevede partea (i) a acestei recomandări. Cu toate acestea, nicio evaluare nu a fost realizată cu privire la impactul noilor legi privind statutul judecătorilor și procurorilor, organizarea judecătorească și Consiliul Superior al Magistraturii, așa cum prevede partea (ii) a acestei recomandări.
41. Autoritățile raportează că prevederile legale prevăzute pentru pregătirea raportului de conformitate anterior, relevante pentru partea (i) a acestei recomandări, nu au fost modificate dat fiind că noile legi privind sistemul judiciar au fost adoptate în anul 2022.
42. Autoritățile de asemenea raportează că o evaluare a impactului independenței operaționale a procurorilor, așa cum prevede partea (ii) a acestei recomandări, nu mai este necesară. Acesta ca urmare a faptului că noile prevederi au revenit la prevederile anterioare ale legilor privind sistemul judiciar care au atras aplicarea Procedurii Regulii 34 (Ad-hoc). Mai mult decât atât, scopul părții (ii) a recomandării este să asigure, ca rezultat al evaluării, adoptarea de garanții suplimentare pentru independența sistemului judiciar. Schimbările legislative avute în vedere nu pot face obiectul unei analize, din moment ce au abrogate după adoptarea noilor legi în 2022.
43. GRECO ia act de aceste informații. Partea (i) a acestei recomandări a fost deja considerată ca implementată în raportul anterior de conformitate. Cu privire la partea (ii), GRECO ia act de punctul de vedere al autorităților, că noile legi privind sistemul judiciar (adoptate în 2022) fac inutilă realizarea unei evaluări. Motivul este acela că modificările avute în vedere la momentul aplicării Procedurii Regulii 34 (Ad-hoc) au fost acum abrogate. GRECO reține că [EU Rule of Law Report for 2023](#) indică existența unui progres semnificativ pentru reinstaurarea garanțiilor pentru independența sistemului judiciar prin revizuirea comprehensivă a Legilor Justiției în 2022. Reține de asemenea indicația Comisiei de la Veneția că aceste legi se îndreptau în direcția bună, deși a formulat câteva recomandări¹⁴ pentru Guvernul României. În această privință, o echipă de experți la nivel înalt a pregătit o [evaluare](#) cu privire la implementarea recomandărilor pendinte ale Comisiei de la Veneția. Câteva dintre ele se referă la problematica independenței parchetelor. Activitatea este în curs,¹⁵ ceea ce ar putea

¹⁴ A se vedea para. 76, CDL-AD(2022)045. Aceste recomandări sunt:

1. o selecție competitive trebuie introdusă pentru adjuncți, nu doar pentru președinți de instanță și parchete;
2. procurorii cu funcții înalte, inclusive procurorul general, precum și procurorul-șef al DNA și al DIICOT și adjuncții lor trebuie numiți pentru perioade mai mari și fără posibilitatea renumiri;
3. procurorul general nu ar trebui să poată ocoli linia ierarhică a procurorilor atunci când el/ea identifică măsuri dispuse de procurori în mod neîntemeiat sau nefondat. O astfel de constatare trebuie să treacă prin ierarhia procurorilor;
4. trebuie expres prevăzut de lege că poliția judiciară nu raportează Ministrului de Interne cu privire la activitatea lor.

¹⁵ Raportul Panelului pentru justiție a fost prezentat Ministerului Justiției și redirecționat Comisiei de la Veneția și Comisiei Europene, cu scopul de a continua dialogul dintre aceste instituții pentru consolidarea independenței justiției.

duce la acțiuni suplimentară, și garanții, fiind introduse în acest domeniu, așa cum a fost recomandat. GRECO încurajează autoritățile române să continue eforturile în acest sens și să informeze asupra evoluțiilor înregistrate.

44. GRECO concluzionează că recomandarea iii formulată conform Regulii 34 a fost tratată într-o manieră satisfăcătoare.

Regula 34 Recomandarea v

45. *GRECO a recomandat să se analizeze diferitele modificări care afectează drepturile și obligațiile, precum și răspunderea judecătorilor și procurorilor pentru erori judiciare astfel încât să se asigure predictibilitatea și claritatea suficiente a regulilor în materie, și pentru a evita ca acestea să devină o amenințare la adresa independenței sistemului judiciar.*
46. GRECO reamintește că această recomandare a fost parțial implementată în raportul anterior de conformitate. Au existat evoluții legislative cu privire la această recomandare, eliminând, *inter alia*, Ministerul Finanțelor din procedura răspunderii. Cu toate acestea, nicio evaluare a sistemului și regulilor sale nu a fost făcută, și astfel GRECO nu a putut evalua practica la acel moment la care Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor tocmai fusese promulgată.
47. Autoritățile române raportează că Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor este în vigoare din 2022 (și nemodificată). Această lege stabilește că Ministerul Finanțelor (o instituție din afara autorității judiciare) trebuie să notifice secția relevantă a Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) pentru a evalua dacă o eroare judiciară a rezultat din exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență de către un judecător sau procuror. La cererea secției relevante a CSM, Inspekția Judiciară efectuează verificări și elaborează un raport, care este apoi transmis secției relevante din cadrul CSM pentru dezbateri. Autoritățile explică faptul că, pentru a reduce rolul Ministerului Finanțelor, instituția este obligată să-și exercite acțiunea doar dacă secția CSM - după ce analizează raportul emis de Inspekția Judiciară - emite o decizie concluzionând că o eroare judiciară a rezultat din exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență de către un judecător sau procuror. Astfel, Legea nr. 303/2022 a eliminat rolul Ministerului Finanțelor din procedura răspunderii patrimoniale (materiale) a judecătorilor și procurorilor pentru erori judiciare comise cu rea-credință sau gravă neglijență, acordând un rol central CSM, ca și garant al independenței sistemului Judiciar.
48. Autoritățile raportează, de asemenea că, în anul 2023, potrivit informațiilor oferite de CSM, ca rezultat al notificărilor transmise de Ministerul Finanțelor (potrivit art. 269 alin. (3) din Legea nr. 303/2022), Secția pentru judecători a CSM a dispus în 25 de cauze efectuarea de verificări de către Inspekția Judiciară, pentru a constata dacă o eroare judiciară a rezultat din exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență. Până la data de 22 decembrie 2023, Secția pentru judecători a CSM a emis decizii în două cauze, urmare rapoartelor transmise de Inspekția Judiciară și a concluzionat că nu a existat rea-credință sau gravă neglijență în niciunul din cazuri. Secția pentru procurori a CSM a notificat de asemenea Inspekția Judiciară în 10 cauze pentru a derula verificări de același fel. Aceste decizii sunt publicate pe site-ul CSM.
49. GRECO reține informațiile din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, referitoare la eliminarea Ministerului Finanțelor din procedura răspunderii judecătorilor și procurorilor pentru erori judiciare, ceea ce a fost deja salutat în ultimul raport de conformitate. Reține și apreciază faptul că de la adoptarea acestei legi, practica a dovedit că procedura răspunderii pare să funcționeze bine, conferind CSM un rol central în această procedură, ca și garant al independenței

sistemului Judiciar. Timpul va spune dacă această procedură își va păstra traiectoria iar GRECO încurajează autoritățile române să rămână vigilente.

50. GRECO concluzionează că recomandarea v formulată conform Regulii 34 a fost tratată într-o manieră satisfăcătoare.

III. CONCLUZII

51. **Având în vedere cele de mai sus, GRECO concluzionează că România a implementat satisfăcător sau a tratat în mod satisfăcător opt din cele treisprezece recomandări cuprinse în Raportul de evaluare aferent Rundeii a patra și toate recomandările din Raportul de Follow-up la Raportul Ad-hoc (Raportul adoptat conform Regulii 34).**
52. În concret, recomandările ii, v, vii, viii, x, xi, xii și xiii au fost implementate satisfăcător sau tratate într-o manieră satisfăcătoare. Recomandarea i a fost parțial implementată, iar recomandările iii, iv, vi și ix au rămas neimplementate.
53. Toate cele cinci recomandări conform Regulii 34 au fost implementate satisfăcător sau tratate într-o manieră satisfăcătoare.
54. Cu privire la membrii Parlamentului, este profund regretabil că de la ultimul raport de conformitate nu a fost înregistrat niciun progres cu privire la cele cinci recomandări pendinte. Este important ca transparența procesului parlamentar să fie în continuare îmbunătățită și ca utilizarea procedurii de urgență să fie redusă. În continuare trebuie abordate conflictele de interese și regulile cu privire la modul în care membrii Parlamentului interacționează cu lobbistii și trebuie implementat un sistem de consiliere independentă pentru ca membrii Parlamentului să solicite consiliere în materie de integritate.
55. Cu privire la judecători și procurori, eforturile depuse pentru creșterea rolului Consiliului Superior al Magistraturii și al Inspecției Judiciare ca răspuns la riscurile de integritate a judecătorilor și procurorilor au fost pozitiv reținute acum în implementarea noilor legi privind sistemul judiciar adoptate și promulgate în 2022. Implementarea lor de până acum este promițătoare, cu toate acestea GRECO încurajează autoritățile române să rămână vigilente.
56. GRECO salută faptul că au fost adoptate măsuri legislative ce sunt într-o foarte mare măsură în conformitate cu cele două recomandări restante formulate de GRECO în cadrul Procedurii Regulii 34 (Ad-hoc). În mod special, noile legi din 2022 privind sistemul judiciar au mers spre asigurarea unei independențe mai puternice pentru procurori și activitatea lor. Acestea au asigurat de asemenea claritate și predictibilitate în ceea ce privește răspunderea judecătorilor și procurorilor pentru erori judiciare. În ceea ce privește independența parchetelor, GRECO reține că sunt întreprinse demersuri pentru introducerea de garanții suplimentare, rezultând din munca unei echipe române de experți la nivel înalt, care a abordat recomandările pendinte ale Comisiei de la Veneția, câteva dintre acestea vizând problematica independenței parchetelor. GRECO salută evoluțiile privind judecătoria și procurorii și încurajează autoritățile române să continue eforturile privind demersul în curs și să informeze cu privire la rezultatele acestuia.
57. În conformitate cu paragraful 9 al Regulii 31 revizuite din Regulile de Procedură, GRECO solicită șefului delegației României să transmită un raport cu privire la măsurile luate pentru implementarea recomandărilor pendinte (și anume recomandările i, iii, iv, vi și ix din Raportul de evaluare aferent Rundeii a patra) până la data de 30 iunie 2025.

58. Adoptarea acestui al doilea Raport de Conformitate finalizează procedura de conformitate cu privire la procedura de Follow-up la Raportul ad-hoc (Regula 34).
59. În final, GRECO invită autoritățile din România să autorizeze, cât mai curând posibil, publicarea acestui raport, să îl traducă în limba națională și să pună această traducere la dispoziția publicului.